

STUDIUL NECESITĂȚILOR DE DEZVOLTARE A COMPETENȚELOR PROFESIONALE ALE PERSONALULUI DE SPECIALITATE DIN BIBLIOTECI: REZULTATE, ANALIZE, PERSPECTIVE

Ludmila CORGHENCI
ORCID 0000-0002-0248-9108
**Biblioteca Națională
a Republicii Moldova**

Rezumat: Articolul prezintă rezultatele studiului privind necesitățile de dezvoltare a competențelor profesionale ale bibliotecarilor din cadrul sistemului național de biblioteci, realizat în luna noiembrie 2024. Studiul se bazează pe un chestionar Google Forms, completat de 680 de respondenți, structurat în următoarele secțiuni: informații generale despre respondenți, relevanța programelor de formare profesională continuă, nevoile de formare, organizarea formării profesionale continue.

Cuvinte-cheie: Centrul Național de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, necesități de formare profesională continuă, programe de formare profesională continuă.

Abstract: The article presents the results of the study on the needs to develop the professional skills of librarians within the national library system, carried out in November 2024. The study is based on a Google Forms questionnaire, completed by 680 respondents, structured in the following sections: general information about the respondents, the relevance of continuing professional training programs, training needs, the organization of continuing professional training.

Keywords: National Center for Continuous Professional Training in Library and Information Sciences within the National Library of the Republic of Moldova, continuous professional training needs, continuous professional training programs.

Studiul privind necesitățile de dezvoltare a competențelor profesionale este realizat în contextul necesității de adaptare a personalului de specialitate din biblioteci la cerințele societății contemporane, de eficientizare a procesului de dezvoltare a competențelor profesionale prin programele educaționale.

Context al situației privind personalul de specialitate din bibliotecile sistemului național (SNB): la 1.01.2024, în cele 2 563 de biblioteci erau angajați 3 868 personal de specialitate, inclusiv 46 – informaticieni, ingineri. 63% din numărul total al personalului SNB au studii superioare și doar 22% au studii superioare în domeniul biblioteconomiei și științelor informării (BȘI); 30% constituie

personalul cu studii profesionale tehnice speciale și doar 12% – personal cu studii profesionale tehnice în BȘI; circa 7% reprezintă personalul cu studii medii generale.

La 1.01.2024 numărul persoanelor care dețin categorii de calificare constituie circa 40% din numărul total al personalului de specialitate, inclusiv: categoria superioară – 4% din numărul total al personalului de specialitate, categoria 1-a – 20%, categoria 2-a – 16% [5].

Metodologia studiului

Studiul de față, realizat de Centrul Național de Formare Profesională Continuă în Biblioteconomie și Științe ale Informării din cadrul Bibliotecii Naționale a

Republicii Moldova (CNFPC BNRM), se bazează pe un chestionar Google Forms, completat online de respondenți în luna noiembrie 2024. Chestionarul a inclus 15 întrebări, acestea fiind categoriste în următoarele secțiuni: informații generale despre respondenți; relevanța programelor de formare profesională continuă; nevoile de formare; organizarea formării profesionale continue (elaborat de Lilia Povestca, șef secție BNRM).

Au fost colectate și validate 680 de chestionare. Studiul a pornit de la aproximativ 3 868 de contacte de persoane care activează în bibliotecile sistemului național (la 1 ianuarie 2024), rata de răspuns constituind circa 18 %. Modalitatea de colectare a datelor ne permite să conchidem privind carac-

terul aleatoriu al eșantionului, proiectat și aplicat pe baza regulilor probabilității [6, p. 128].

Informații generale despre respondenți

Analiza datelor prezentate în diagrama nr. 1 ne permite să conchidem asupra situației conforme a respondenților în funcție de stagiul de muncă în bibliotecă cu cea a personalului din bibliotecile sistemului național [5]. Astfel, cea mai mare parte a respondenților reprezintă personalul cu un stagiul de muncă în bibliotecă de peste 30 de ani (24,3%), fiind urmați de cei cu o vechime între 1-5 ani (23,1%) și între 11-20 de ani (19,1%). Mai puțini respondenți sunt cei care au un stagiul profesional între 6-10 ani (15,7%), 21-30 ani (11,5%) și până la 1 an.

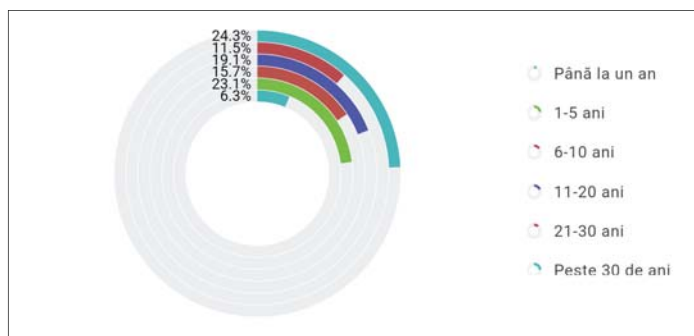

Diagrama nr. 1. Respondenți în funcție de stagiul de muncă în bibliotecă

Cea mai mare parte a respondenților reprezintă personalul de specialitate cu studii superioare – 65%, inclusiv cu studii superioare în domeniul biblioteconomiei și

științe ale informării - 26,3%. Respondenții cu studii profesional-tehnice reprezintă 35%, inclusiv cu studii profesional-tehnice de profil – 13,1% (diagrama nr. 2).

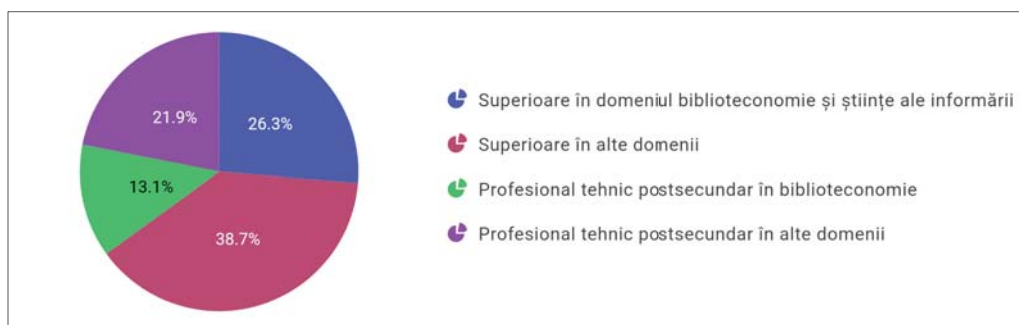

Diagrama nr. 2. Respondenți în funcție de nivelul de studii

În funcție de vârstă cei mai mulți respondenți se încadrează la categoria între 51-60 de ani (32,5%), fiind urmați de cei între 31-40 de ani (22,1%). Este relevantă

și prezența respondenților cu vârsta peste 60 de ani – 20,7%, situația fiind conformă datelor statisticii oficiale [5].

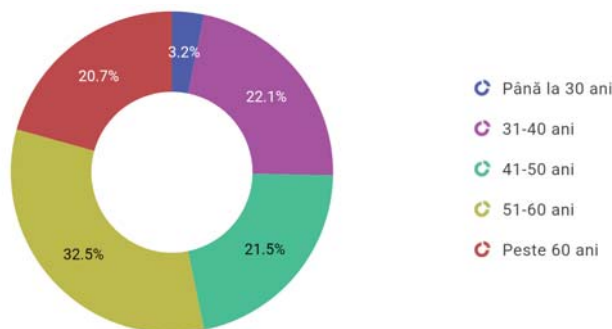

Diagrama nr. 3. Categorisirea respondenților în funcție de vârstă

Un aspect important al calității personalului de specialitate din biblioteci este *categoria atribuită prin atestare*. Fiind un proces benevol, reglementat, atribuirea categoriei de calificare contribuie la motivarea pentru dezvoltarea profesională și realizarea maximă a potențialului intelectual, inovațional și creativ, la creșterea responsabilității personalului de specialitate din biblioteci, la sporirea importanței și a imaginii bibliotecarilor. Astfel, la 1 ianuarie 2024 numărul personalului

de specialitate care dispune de categorii de calificare constituie circa 40% din numărul total al personalului de specialitate din biblioteci, inclusiv: circa 4% - categoria superioară, 20% - categoria I-a și 16% - categoria a II-a. [1].

Datele din diagrama nr. 4 confirmă că 60% din numărul respondenților dețin categoria de calificare (majoritatea având categoria 1-a, fiind urmași de cei care au categoria a 2-a și superioară), iar 40% - nu au categorii de calificare.

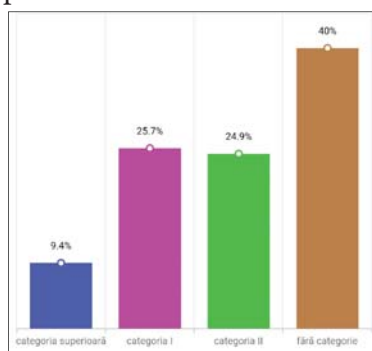

Diagrama nr. 4. Categorisirea respondenților în funcție de categoria de calificare

Menționăm faptul, că prezența respondenților corespunde cantitativ tipurilor de biblioteci în cadrul sistemului național: cea mai mare proporție constituie personalul din cadrul bibliotecilor publice – 60,9%, fiind

urmat din cel din bibliotecile școlare, de gimnazii, licee - 29,6%. Personalul de specialitate din bibliotecile naționale, universitare, colegii și centre de excelență, specializate constituie 9,5% din numărul respondenților.

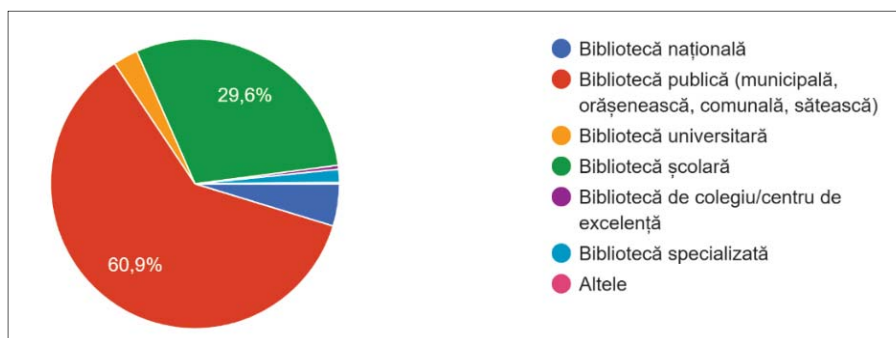

Diagrama nr. 5. Tipul bibliotecilor în care funcționează respondenții

Cea mai mare parte a respondenților reprezintă personalul de execuție – bibliotecarii – 49,1%, fiind urmați de cei care sunt angajați ca bibliotecar principal – 25,3%.

Alte categorii de respondenți – director, director adjunct, șef secție, șef sector – constituie 25,6% (diagrama nr. 6).

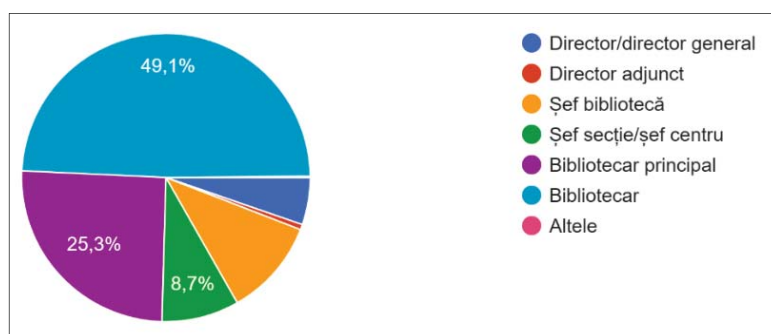

Diagrama nr. 6. Respondenți în funcție de postul ocupat

Relevanța programelor de formare profesională continuă

Compartimentul chestionarului a inclus 4 întrebări, acestea urmărind scopul de a identifica implicarea respondenților în instruirile oferite de CNFPC BNRM,

nivelul de utilitate a acestora și corespunderea tematicii activităților educaționale necesităților de formare a bibliotecarilor. Majoritatea respondenților au beneficiat de activitățile educaționale, oferite de CNFPC BNRM – 82,6% (diagrama nr. 7).

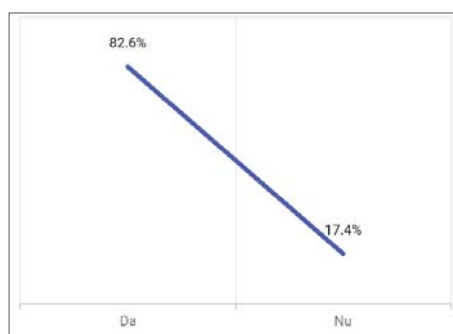

Diagrama nr. 7. Nivelul de participare a respondenților la instruirile CNFPC BNRM

Majoritatea respondenților – circa 86% - au identificat gradul de utilitate a activităților educaționale, oferite de CNFPC BNRM prin calificativele „utilitate foarte mare” și „utilitate mare”. Aceste calificative, în viziunea noastră, se datorează atât profesionalismului experților/formatorilor, cât și suportului educațional oferit formabililor urmare

a participării la instruirile (e-Portofolii, recomandări ale formatorilor, liste de lecturi profesionale etc.). Dar sondajul a reliefat un număr de bibliotecari, chiar dacă mai neînsemnat, care au fost indeciși sau au considerat utilitatea activităților educaționale mai mică (diagrama nr. 8).

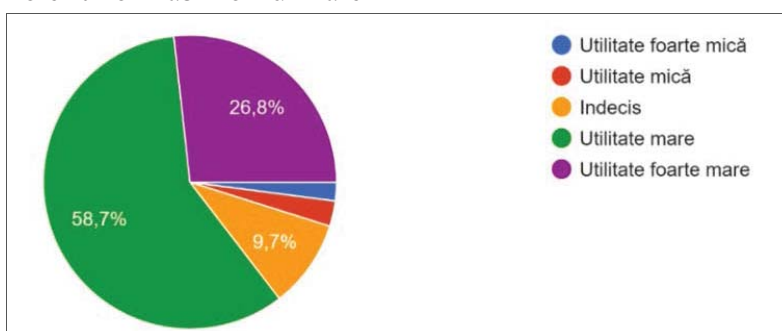

Diagrama nr. 8. Gradul de utilitate a activităților educaționale, oferite de CNFPC BNRM

Oferta educațională a CNFPC BNRM, elaborată și diseminată în comunitatea profesională trimestrială, reprezintă „pachetul” de servicii educaționale pe care BNRM le pune la dispoziția personalului de specialitate în vederea dezvoltării și creșterii profesionale. Oferta educațională a CNFPC este elaborată în baza studiilor anuale ale nevoilor de formare profesională continuă (realizate de CNFPC), fundamentată și actualizată în corelare cu tendințele de dezvoltare a bibliotecilor.

Astfel, 86% dintre respondenți consideră că oferta educațională a CNFPC BNRM corespunde „în foarte mare măsură” și „în mare măsură” necesităților de formare continuă ale

acestora (diagrama nr. 9).

Dar prezența respondenților indecisi, ori care consideră că oferta educațională a CNFPC BNRM corespunde în mică/în foarte mică măsură necesităților de formare continuă, reliefează necesitatea reconceptualizării activității CNFPC astfel ca acesta să răspundă nevoilor concrete de dezvoltare profesională. Nevoile profesionale se schimbă în mod frecvent, fiind derivate din mediile externe și interne ale bibliotecii. Iar CNFPC BNRM trebuie să fie mai adaptabil, mai flexibil, pentru a fi capabil să satisfacă nevoile de formare continuă a bibliotecarilor în cel mai scurt timp cu putință.

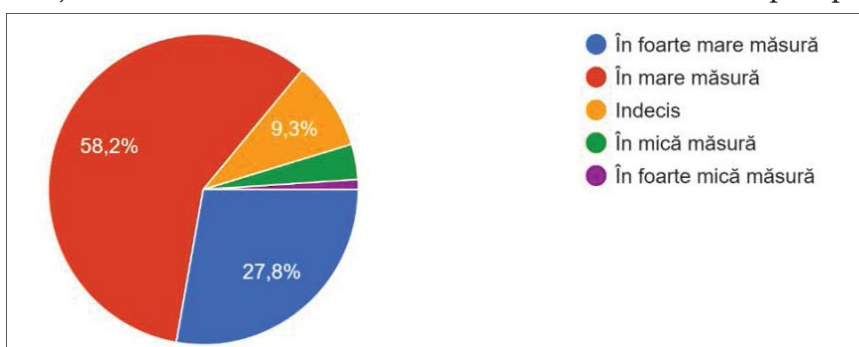

Diagrama nr. 9. Corespunderea ofertei educaționale necesităților de formare continuă

Analizând nivelul de satisfacție privind relevanța tematicilor activităților educaționale putem concluziona că ele sunt în concordanță cu nevoile profesionale ale bibliotecarilor. Cea mai mare parte

a respondenților califică drept „foarte eficiente” și „eficiente” tematicile activităților educaționale oferite de CNFPC BNRM – 92,4% (diagrama nr. 10).

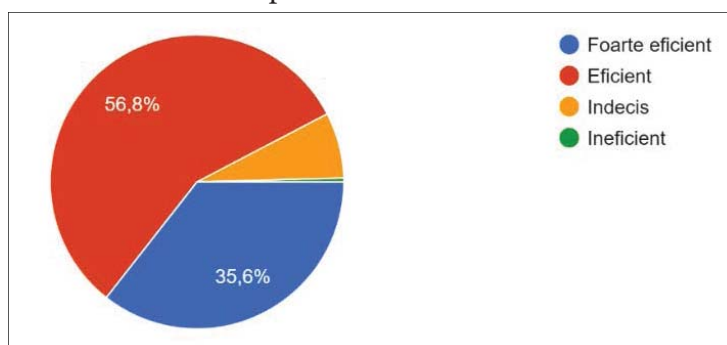

Diagrama nr. 10. Relevanța tematicilor activităților educaționale ale CNFPC BNRM

Nevoile de formare profesională a personalului de specialitate din bibliotecă

Identificarea nevoilor de formare profesională continuă este importantă atât pentru CNFPC BNRM ca structură a centrului biblioteconomic național, cât și pentru personalul de specialitate din bibliotecă. Este vorba despre armonizarea situației la nivel de sistem, identificarea

golurilor, proiectarea programelor de formare profesională continuă.

Astfel, compartimentul chestionarului „Nevoile de formare”, incluzând 5 întrebări, a scos în evidență competențele și subiectele solicitate de respondenți, domeniile de formare continuă în biblioteconomie și științe ale informării (suplimentare formării de bază), provocările pentru care

sunt necesare competențele profesionale.

Majoritatea respondenților optează pentru dezvoltarea competențelor de specialitate (în BȘI) – 70,7 (diagrama nr. 11). Acest fapt este determinat de deschiderea profesioniștilor către schimbare, de tendința de valorificare a identității bibliotecii ca instituție, dar nu în ultimul rând și de fluctuația personalului de specialitate din biblioteci, angajarea specialiștilor cu studii superioare și profesional tehnice din alte domenii. Pentru activitatea în bibliotecă sunt importante competențele de comunicare (64%), digitale (60,9%), competențele manageriale (30,4%), cele psihosociale (27%), competențele de cercetare (26,8%), competențele pedagogice (21,3%), cele psihosociale

(27,1%). Deși este recunoscută importanța activității de cercetare în bibliotecă, pentru competențele de cercetare au optat doar 26,8% dintre respondenți. Competențe pedagogice sunt scoase în evidență doar de 21,3% dintre respondenți.

Menționăm și unele opțiuni ale respondenților, prezentate la poziția „Altele”: „vocabular profesional și general; competențe creative; pentru a realiza o muncă calitativă sunt necesare competențe din toate domeniile, mai ales în bibliotecile mici unde un singur bibliotecar trebuie să facă față la toate” etc.

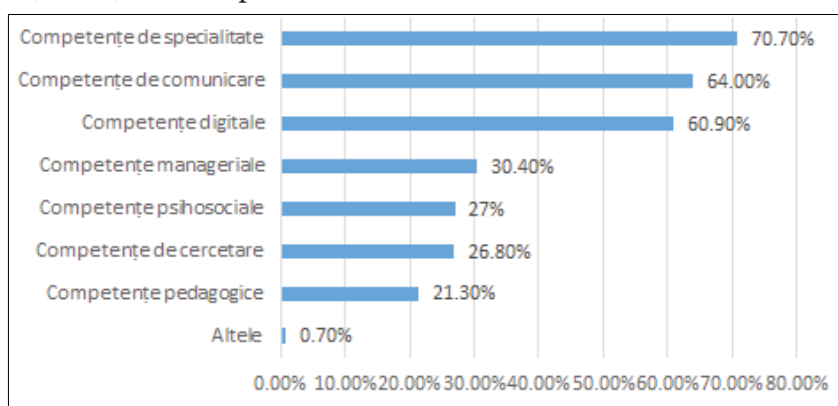

Diagrama nr. 11. Competențe necesare activității profesionale a bibliotecarilor

Pentru viitoarele activități educaționale au fost identificate următoarele subiecte ce țin de domeniul bibliotecar: tehnologii informaționale (61,3%); scriere/elaborare de proiecte (48,7%); comunicare (37,1%); dezvoltarea colecțiilor (33,1%); inteligența artificială (30,7%); cadrul normativ în domeniu (27,9%); cultura media și cultura informației (28,7%) (diagrama nr. 12).

Mai puțini respondenți au optat pentru

subiectele cercetare bibliografică, accesul deschis și știința deschisă, management și marketing. În contextul importanței acestor subiecte totuși considerăm necesar a le integra în oferta educațională a CNFPC BNRM.

Poziția „Altele” ne permite să evidențiem următoarele sugestii privind subiectele de instruire: cultura lecturii; cataloagele de bibliotecă etc.

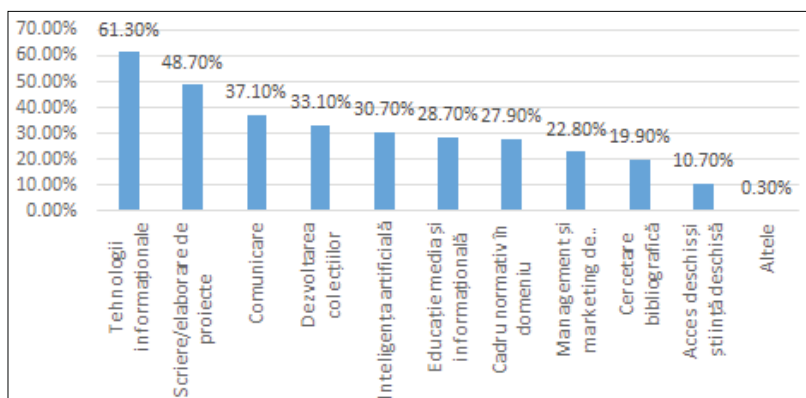

Diagrama nr. 12. Subiecte identificate pentru viitoarele activității educaționale

În anul 2024 la BNRM a fost aplicat un nou concept al sistemului de formare profesională continuă a bibliotecarilor, care fortifică procesul în aspect organizațional și holistic. Este vorba despre experimentarea instruirii în cascadă, cu formarea prealabilă a formatorilor pentru rețele/instituții, ținând cont de experiența acestora. Rezultatul organizării instruirilor în acest mod este orientat spre eficientizarea activităților de formare profesională continuă, actualizarea și dezvoltarea competențelor în timp real, dar și oferirea posibilităților ca toți bibliotecarii din toate tipurile de biblioteci să-și actualizeze cunoștințele și să dezvolte competențe profesionale noi. La fel, în baza rezultatelor studiilor anuale ale necesităților de formare continuă, tendințelor de dezvoltare a bibliotecilor, au fost identificate cicluri de teme/subiecte concrete pentru instruirea ulterioară ale formatorilor. În anul 2024 au fost formați 75 de formatori, fiind identificate drept prioritare următoarele cicluri tematice de instruire: *Promovarea valorilor europene; Acces deschis, tehnologii informaționale; Cultura informației, propri-*

etate intelectuală, drept de autor; Cultura Media. Combaterea știrilor false; Modelarea activității bibliotecare prin aplicarea Inteligenței Artificiale; Evaluarea impactului activității bibliotecii.

Din aceste motive considerăm importante răspunsurile respondenților la întrebarea „Care sunt principalele subiecte de dezvoltare a competențelor necesare formatorilor pentru a fi eficienți, incluse în cursul de formare de formatori?”. Astfel, 61% dintre respondenți au optat pentru utilizarea competență a metodelor de predare și învățare, 52,6% - au reliefat importanța tehnologiilor în predare, iar 51,3% - au insistat pentru competența de a motiva și a trezi interesul formabililor (diagrama nr. 13). Respondenții consideră importante competențele formatorilor de a organiza/structura grupuri de formabili (24,9%), de a evalua organizarea și conținutul instruirii în timpul instruirii (24,3%). La poziția „Altele” responsabili au invocat: „alegerea localului, vocabularul general și profesional al formatorului, structurarea clară a instruirii” etc.

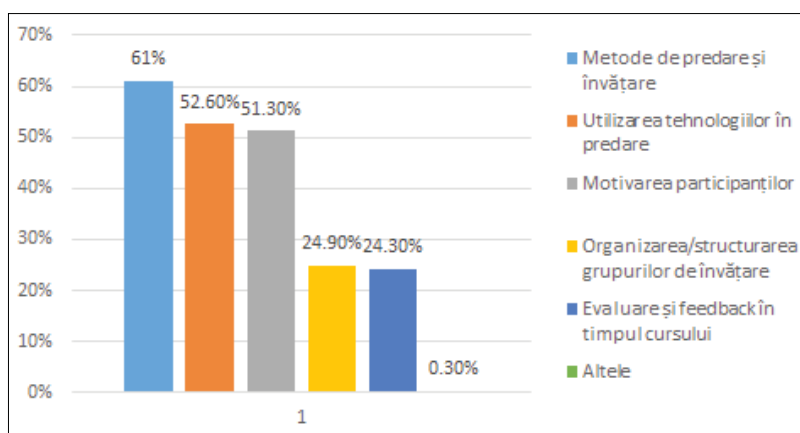

Diagrama nr. 13. Competențe necesare formatorilor

La întrebarea „Care sunt domeniile în care considerați că aveți nevoie de formare suplimentară?” Respondenții au specificat următoarele opțiuni: tehnologii informaționale (50,1%), servicii pentru utilizatori (47,9%), promovarea și educarea lecturii (43,2%), managementul de bibliotecă (42,2%) și altele (diagrama nr. 12). La fel, respondenții au solicitat dezvoltarea următoarelor competențe specifice domeniului: dezvoltarea și organizarea colecțiilor, prelucrarea documentelor de bibliotecă, construirea bugetului de bibliotecă, evaluarea impactului activității

de bibliotecă, augmentarea atractivității activităților de bibliotecă, elaborarea bibliografiilor etc. (diagrama nr. 14).

Putem concluziona asupra tendinței de profesionalizare a personalului de specialitate din biblioteci, de acceptare a competențelor profesionale specifice ca o valoare dinamică. Bibliotecarii, în marea lor parte, au „îmbrățișat” fenomenul de formare profesională continuă și se orientează pentru actualizarea periodică a competențelor obținute prin pregătirea profesională inițială, racordarea acestora la noile exigențe față de bibliotecă.

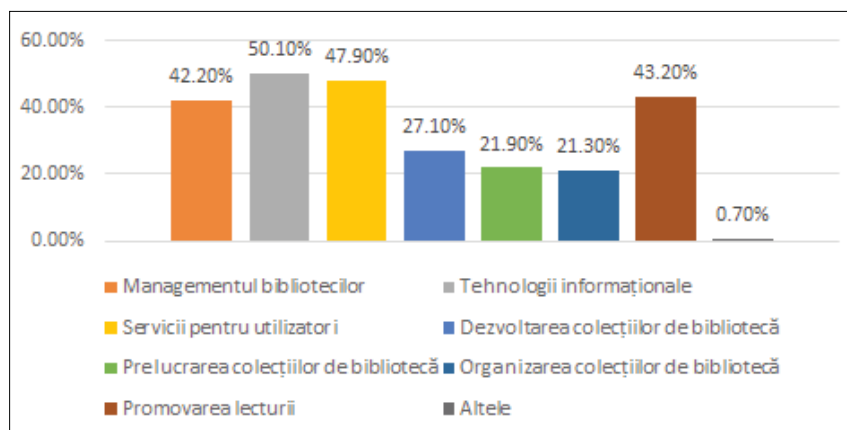

Diagrama nr. 14. Domenii de formare profesională continuă suplimentară

Răspunsurile la întrebarea „Care sunt cele mai mari provocări cu care vă confrunțați în activitatea de zi cu zi?”, prezentate în diagrama nr. 15, confirmă în mare parte afirmațiile și concluziile prezentate mai sus. Astfel, respondenții se confruntă cu provocări în elaborarea documentelor instituționale (35,6%), utilizarea tehnologiilor (32,1%), organizarea evenimentelor socioculturale (28,7%), elaborarea lucrărilor bibliografice și promovarea activităților (26%). Specificând și existența anumitor provocări privind relaționarea cu

utilizatorii (15,1%), respondenții demonstrează conștientizarea importanței consolidării încrederii și aptitudinilor de comunicare, construirii de noi relații, demonstrării angajamentului față de comunitate.

Printre altele provocări, respondenții au menționat: locul amplasării bibliotecii; echipament tehnic învechit și nefuncțional; отсутствие финансирования школьной библиотеки; neacordarea de resurse financiare suficiente pentru dezvoltarea colecțiilor de bibliotecă, în special a literaturii artistice etc.

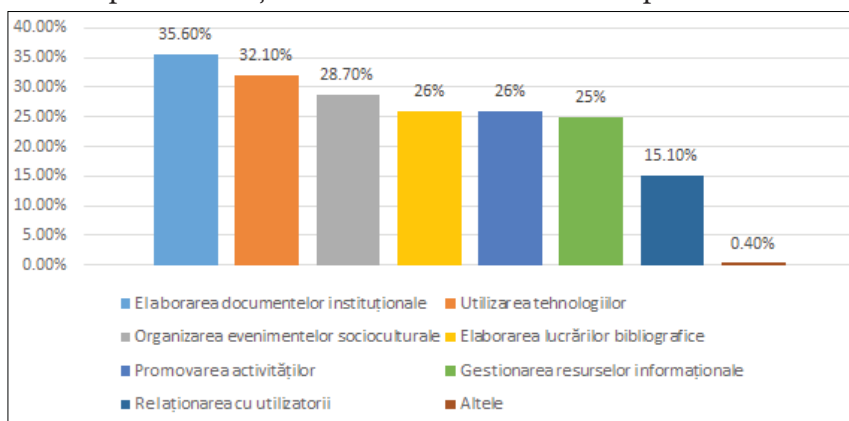

Diagrama nr. 15. Domenii de formare profesională provocate de activitatea bibliotecară

Organizarea formării profesionale continue

Compartimentul chestionarului cu titlul „Organizarea formării profesionale continue” a inclus 5 întrebări, acestea solicitând opiniile respondenților privind periodicitatea instruirilor, tipurile preferate ale acestora, criteriile de selectare a programului de formare continuă, aspectele de îmbunătățire a CNFPC BNRM.

Majoritatea respondenților consideră optim de a organiza instruirii de formare

profesională continuă o dată pe lună (46%), urmând preferința „la solicitare” (38,4%), de două ori pe lună (12,1%) și o dată în săptămână (3,5%) (diagrama nr. 16).

Credem că aceste răspunsuri pot fi interpretate diferit, referindu-se în primul rând la intensitatea participării la aceste programe a aceleiași bibliotecari (situație confirmată de experiența CNFPC BNRM – la majoritatea instruirilor participă unele și aceleași persoane, fără a se lua în considerație tema, adresabilitatea in-

struirilor). În al doilea rând, un centru de formare continuă ca parte componentă a structurii organizaționale a bibliotecii (de exemplu CNFPC BNRM), nu se poate limita la o activitate educațională pe lună. Aceste preferințe ale respondenților ar tre-

bui respectate/aplicate de CNFPC BNRM la stabilirea adresabilității programelor educaționale, astfel ca unul și același bibliotecar să nu fie implicat mai des decât o dată pe lună în instruirile prestate.

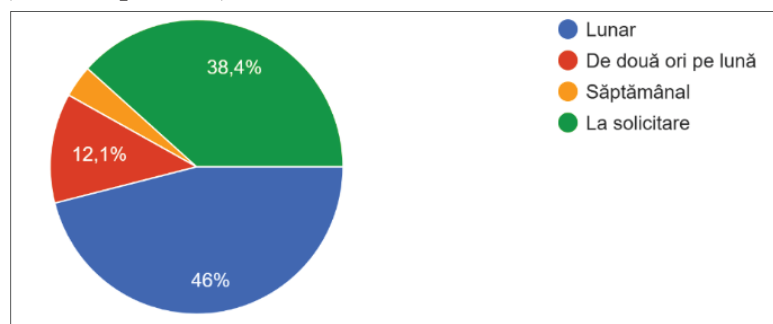

Diagrama nr. 16. Periodicitatea organizării sesiunilor de formare profesională continuă

În topul opiniilor respondenților cea mai reușită modalitate de dezvoltare a competențelor profesionale sunt atelierelor profesionale (66,5%), exemplele de bune practici (60,1%), trainingurile (54,7%). Mai puține sunt preferințele pentru astfel de modalități, ca seminarele (47,6%), activități informale (24,4%), dezbateri (14,9%), conferințele (14,3%) (diagrama nr. 17). La poziția „Altele” respondenții au completat răspunsurile cu astfel de modalități: mese rotunde, amplificarea prezenței componentelor distractive, sesiuni online și altele.

Modalitățile de dezvoltare a competențelor profesionale, specificate de respondenți, au diferite scopuri și sunt construite pentru a

dezvolta anumite cunoștințe, capacități și aptitudini. Opiniile respondenților, topul preferințelor acestora, denotă cunoașterea și înțelegerea criteriilor după care pot fi diferențiate: atelierelor practice fiind centrate pe învățarea, aplicarea practica-rea abilităților profesionale; trainingul care presupune îmbinarea componentei teoretico-informaționale cu practicarea cunoștințelor noi și implicarea formabililor. La fel, opiniile respondenților se înscriu în specificul formării profesionale continue a bibliotecarilor: a moderniza practicile profesionale prin actualizarea cunoștințelor, a completa formarea profesională inițială cu noi competențe.

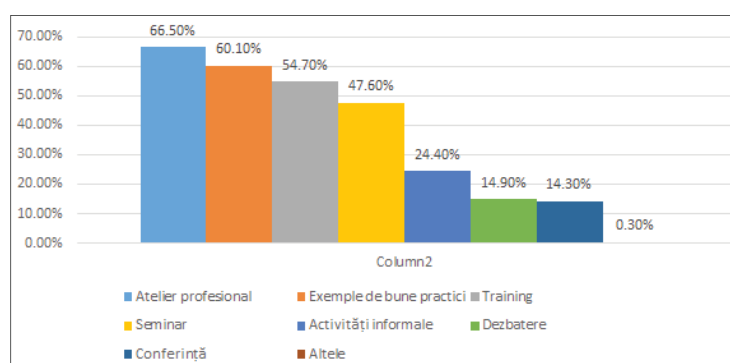

Diagrama nr. 17. Modalități de organizare a programelor de formare continuă

Cel mai important criteriu de selectare a programului de formare continuă în viziunea respondenților este tematica – 69,9%. Formatorul și forma de organizare (tradițional, online, hibrid) este preferată de 54,6% de respondenți, iar pentru 51,9% dintre

respondenți contează metodele prevăzute în instruire. Mai puțini respondenți au specificat drept criteriu de selectare a programului de formare continua certificarea programului (25%), perioada de desfășurare (22,2%), durata (16,3%) – diagrama nr. 18.

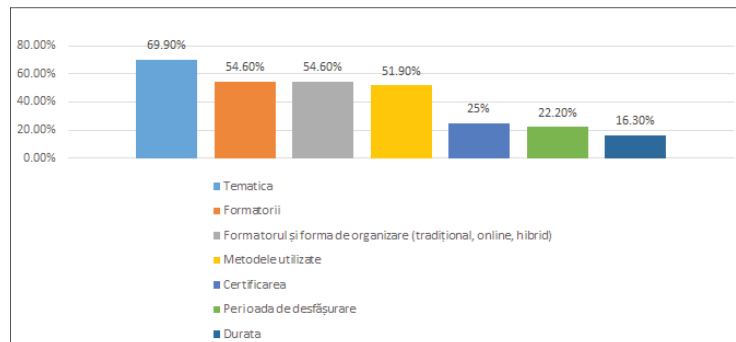

Diagrama nr. 18. Criterii în alegerea unui program de formare profesională continuă

Credibilitatea rezultatelor studiului este confirmată prin faptul, că 79% dintre respondenți au fost implicați ca formabili în programele de formare profesională continuă oferite de CNFPC BNRM: 32,8% în 1-2 programe, 19,3% - în 3-4, 18,7% - peste 6, 8,2% - în 5-6. (diagrama nr. 19).

În același timp 21% dintre respondenți nu au participat la nici un program de for-

mare profesională continuă. Totuși, considerăm că prezența acestora nu influențează credibilitatea și validarea rezultatelor studiului, dat fiind repetabilitatea întrebărilor din chestionar, includerea în chestionar a întrebărilor de control, fiind confirmată sinceritatea respondenților în general sau la o anumită întrebare.

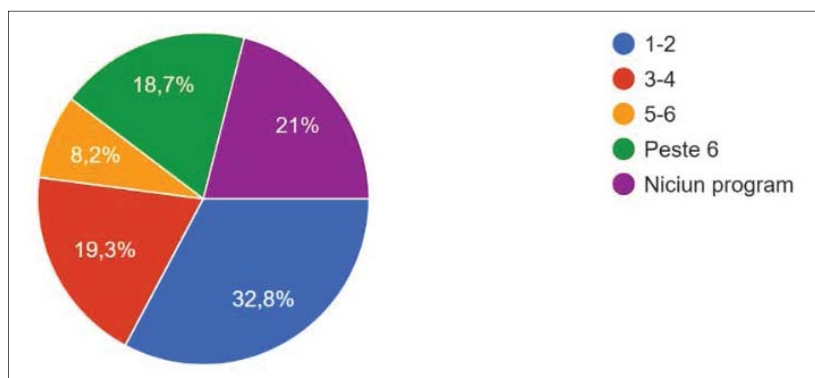

Diagrama nr. 19. Implicarea respondenților în programele de formare profesională continuă oferite de CNFPC BNRM

Răspunsurile la întrebarea: „În opinia dvs., ce aspecte ale activității CNFPC BNRM ar trebui îmbunătățite?” În mare parte țin de afirmațiile: „totul e bine”, „nu am obiecții”, „este OK”, „toate activitățile sunt binevenite”, sau chiar „nu am opinii”, „nu știu”. Dintre sugestiile de perspectivă specificăm:

- *context organizațional:* „Deseori, este foarte greu să îți găsești un loc în atelierele online. Propun ca certificatul de participare să li se dea doar celor care fac o temă pentru acasă. Astfel se vor cerne cei care participă formal doar pentru a obține un certificat, astfel limitându-i pe cei care doresc cu adevărat să învețe, dar nu se pot conecta”; „Organizarea trainingurilor în teritoriu cu implicarea

- bibliotecilor comunitare, trainingurile online sa fie mai accesibile - sa se poată conecta mai multe persoane”; „Mai multe traininguri practice. Grupul țintă participanți la instruirii să fie clasate pe categorii de biblioteci (publice, universitare etc.)”; „Побольше встреч”; „Seminare online mai des”; „motivarea angajaților”; „Dezvoltarea de programe online”; „Activitățile uneori sunt prea frecvente sau coincid cu alte activități”;
- *context al conținutului:* „Tematica”; Un „onboarding” pentru noii angajați (mai ales cei veniți din alte domenii de studiu) ar fi foarte binevenit, astfel încât să se poată noul angajat acomoda mai ușor”; „Diversificarea programelor de formare, oferirea de cursuri relevante pentru

tendențele actuale, cum ar fi competențe digitale, gândirea critică sau alfabetizarea informațională”; „Pe măsură ce tehnologia devine tot mai relevantă în gestionarea informației și în interacțiunea cu publicul, este esențial ca CNFPC să sprijine bibliotecarii în dezvoltarea competențelor digitale avansate. Aceasta ar putea include instruire în utilizarea de software de management al bibliotecilor, competențe de gestionare a datelor și securitatea cibernetică”; „написание/разработка проектов”; „Consider că ar trebui să fie organizate instruire despre noutățile domeniului nostru și ateliere în care să împărtășim experiențele de succes pentru inspirație și motivare”; „Am dori în cadrul viitoarelor formări mai multe subiecte la tema: Cercetare bibliografică”; „Informarea personalului privind tehnologiile performante”; „Evidența datelor statistice și managementul în bibliotecă”; „Promovarea competențelor digitale. Creare de parteneriate și colaborări”; „Promovarea lecturii”;

- *forme și metode de predare:* „Forma de organizare”; „Utilizarea diferitor platforme informaționale și elaborarea unui curriculum pentru formarea profesională continuă a personalului de specialitate”; „Vizite de studiu, vizite în teren etc.”; „Diversificarea metodelor de predare”; „Aspectele legate de metodele folosite”; „Activitățile să fie mai variate, cu tematică diversă, mai interactive, cu jocuri și cu elemente distractive pentru a evita plictiseala participanților”; „Factorul uman. Să nu fie șablon, dar interesant de ascultat formatorul”; „Cât mai des de organizat conferințe”.

Concluzii

Profesionalizarea personalului de specialitate din biblioteci impune dezvoltarea profesională pe tot parcursul vieții, acceptând complexitatea muncii în bibliotecă și rolul primordial al formării profesionale continue. Analiza nevoilor de formare profesională continuă, concepute ca exigențe pentru realizarea profesiei, este importantă pentru racordarea bibliotecilor la tendințele actuale,

schimbările informaționale și tehnologice.

Rezultatele studiului realizat de CNFPC BNRM sunt relevante pentru sistemul național de biblioteci, incluzând ca respondenți personalul de specialitate din toate tipurile de instituții. Prezența acestora în calitate de respondenți după criteriile gen vârstă, posturi, vechime în domeniu, sunt conform datelor statisticii oficiale [5].

Referindu-ne la rezultatele studiului privind *relevanța programelor de formare profesională continuă*, menționăm aprecierile gradului de utilitate a activităților educaționale, oferite de CNFPC BNRM prin calificativele „utilitate foarte mare” și „utilitate mare”. Majoritatea respondenților au beneficiat de activitățile educaționale, oferite de CNFPC BNRM, specificând că oferta educațională corespunde „în foarte mare măsură” și „în mare măsură” necesităților de formare continuă ale acestora. Cea mai mare parte a respondenților au apreciat tematicile activităților educaționale, oferite de CNFPC BNRM, prin calificativele „foarte eficiente” și „eficiente”. În același timp, este necesar de a flexibiliza, adapta, echilibra ofertele de formare profesională continuă, pornind de la nevoile profesionale personale și instituționale.

Rezultatele analizei răspunsurilor privind *nevoile de formare ale respondenților* orientează CNFPC BNRM ca prestator de servicii educaționale pentru dezvoltarea competențelor profesionale de specialitate (tendențe actuale în activitatea bibliotecii, inițiere în biblioteconomie și științe ale informării pentru specialiștii cu studii în alte domenii). Referitor la competențele generice studiul orientează activitatea CNFPC BNRM pentru dezvoltarea competențelor de comunicare, digitale, manageriale, de cercetare etc.

Din *punct de vedere organizațional* este necesar de a diversifica modalitățile de instruire ale bibliotecarilor, axându-se pe ateliere profesionale, traininguri, exemple de bune practice. Este vorba și despre respectarea adresabilității instruirilor, delegarea la instruire a diferitor categorii de personal de specialitate, astfel ca să fie atrași cât mai multe persoane în formarea profesională

continuă (dar nu mai des decât o dată în lună – așa cum specifică cea mai mare parte a respondenților).

Pentru CNFPC BNRM este important de a centra eforturi pentru augmentarea atractivității oportunităților de formare și a conținutului instruirilor, monitorizării im-

pactului programelor educaționale.

Bibliotecile necesită personal competent și competitiv, care poate răspunde provocărilor societale [4, p. 4]. Comunitățile nu au prea mult de oferit bibliotecilor/bibliotecarilor care se ocupă puțin de dezvoltarea competențelor profesionale.

Referințe bibliografice:

1. CORGHENCI, Ludmila. Personalul de specialitate din biblioteci: Estimări și valori de urmat *In: Sistemul național de biblioteci din Republica Moldova. Studiu statistic 2022-2023*. Chișinău, 2024, pp. 79-93. În proces de editare.
2. CORGHENCI, Ludmila. Rezultatele studiului http://moldlis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1983/Corghenci_Rezultatele.pdf?sequence=1&isAllowed=y anual privind necesitățile de formare profesională continuă a personalului din cadrul Sistemului Național de Biblioteci. *Magazin bibliologic*. 2023, nr. 3/4, pp. 21-29. ISSN 1857-1476. Disponibil: http://moldlis.bnrm.md/bitstream/handle/123456789/1983/Corghenci_Rezultatele.pdf?sequence=1&isAllowed=y [accesat 2024-12-23].
3. LEGE cu privire la biblioteci: [nr. 160 din 20.07.2017]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139802&lang=ro# [accesat 2024-12-20].
4. POVESTCA, Lilia. Formarea profesională continuă a personalului de specialitate din bibliotecile Republicii Moldova: starea de fapt și perspective. Rezumatul tezei de doctorat în științe ale comunicării. Chișinău, 2024. 32 p.
5. RAPORT statistic centralizator privind activitatea SNB în anul 2023. Disponibil: <http://www.bnrm.md/index.php/profesional/statistica/statistica-de-biblioteca> [accesat 2024-12-11].
6. ȚURCAN, Nelly. Explorarea metodelor de cercetare în Biblioteconomie și Știința Informării. Chișinău, 2021. 586 p. Disponibil: <https://hapes.hasdeu.md/handle/123456789/333> [accesat 2024-12-01].